

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 849
תאריך: 28.1.54

כספרט ישראלו? והשפה מטעם מעולמה ובעויותיה של שגירות ישראלית כחוקי-לארץ. כמדור "במרחב" התפרסם דו"ח מיוחד מאת ג'מיל עארף, סופר, אחר סאעה" הקאהירי, שתיאר הוצאה להורג באיכות חרב בכיכר המרכזית של צנעה, בירת תימן. בשער הגיליון: דוגמנית אביבה פרלמן.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקריש כתבת-עורך מצולמת, תחת הכותרת "דוגמנית", למוקצות החרש, שעישה באיתם הימים את צעדיו הראשונים בארץ. הכתבה נילתה טמח מעולמו והלומותיה על "הלוצות" המוקצות בישראל. תחת הכותרת "שימטון הורן עולה בדרגה - אנדה אמיתית בהחלט" - מאת מדינת ישראל, היצג דיוקנו של הישראלי כקאריריסט צעיר.

כתבו המשוטט של השבועון, מקסים סלומון, ביקר בשגירות ישראל כפאריז, עם מצלמתו, ביום שבו הגיש השגריר יעקב צור את כתב האמנתו. הכתבה נשאה את הכותרת "כמה שווה

משה שרת מציג את אמשלתו * ה.קאמרי מעצב

את דעת הקהל * ניכסון בוכה בטלוויזיה *

השמנת הרזה אשר הישראלים אוכלים

הממושלה

המיועד הגיע

אבא התחנן עם אמא. התלונן הרב פלדמן, ח"כ מפא"י הדתי. היתה זאת ההרגשה הכללית ששררה בכנסת. עת הודיע השבוע ראש-הממשלה המיועד משה שרת. בעברית הרהוטה של פרוספור ל' סיפורות. כי הצליח להתגבר על המיכשור לים ולהקים את ממשלתו החדשה - שלא היתה אלא הממשלה הישנה פחות בוגריון ואנשי המיפלגה הפרוגרסיבית. קשה מאד להפוך את בחירתה של ממי שלה חדשה לעניין משעמם. הכנסת השניה הצליחה בנאות באופן מזהיר. כל הפראודות הנבוכות גויסו - נשיאה בעול האחר ריות", חלוקה צודקת של נטל המיסים", מילחמה באבטלה", עמידה ללא רתיעה על המשמר" - כדי לחפות על האמת היסודית. שביצבה במעד לזיכוח היל-דוטי-כימעט: שאין שום חילוקי-דעות בין המיפלגות העיקריות בממשלה ובאופוזיציה.

היה זה אופייני שדובר האופוזיציה הר ראשון, ח"כ יעקוב חזן ממפ"ם, המוצק והגברי, התלונן בעיקר על שמיפלגתו לא שותפה אף היא ב.עול האחריות" - טענה מורה למדי מפי דובר אופוזיציה המגנה בתוקף את אותה ממשלה. האמרת ואיריסיאום. כימעט קרן האור היחידה בתמונה האפורה היה נאומו של יוחנן באדר, ח"כ חרות המבריק. הוא הכין כמה ציטטות יווניות מן האיליאדה האודיסיאה, כתבלין לדבריו של בן-גוריון יון שהישוה את יורשו. משה שרת, האמרי לס נבוכ ואובד-עצות.

כיום המיפלגה הליברלית העצמאית (ג"ע)

אולם שרת עצמו. על סף היום הגדול שבו צורף לשמו התואר "ראש-ממשלה" ישראל", נראה מאופק וצנוע. הוא שיבח את יריבו, בן-גוריון, וצירף מישאלה שר הלה יחזור במהרה ויקח לידיו את רסן המילטון - מילים יפות בפי אדם אשר בן-גוריון עשה כמיטב יכולתו כדי להכי-שילו.

ציין את היום הזה מראה כמאה אורחים ירושלמיים, שחיכו מול בניין הכנסת - לבוא של ראש-הממשלה החדש.

עיתונים

יונה הקדושה בבית הקפה

האיש שישב ליד שולחן בית-הקפה הרים את עיניו בהפתעה. לפניו עמדה, לבושה במעיל כחול, אורנה פורת. השחקנית שאת פניה זכר היטב מהופעותיה המרובות על במת הקאמרי. בידה האחת החזיקה במע-טפה חומה וגדולה ואילו את ידה השניה, שאחזה בקרע של גיליון הארץ מיום ו' שעבר, הושיטה כלפי האיש.

"אולי אתה מוכן", שאלה בקולה הצרוד מעט, אותו קול שהרטיט לבבות במנורי לוגים של יונה הקדושה, "למתוח קו מתחת למילה כן ולחתום?" חויש הדיעה. כאשר פתח הארץ בי גיליונות יום ו' המורחבים שלו לפני חוד-שיים בפירסום מישאליים. הגיעה למערכת תלונתו של אחד הקוראים, שטען כי ה"מישאלים באים בדרך כלל לאחר שהעיתון נקט בשאלות הנדונות עמדות חד-משמ' עיות ואין הוא מצפה אלא לכך, שהמיש-אלים יוסיפו אישור ומישקל לעמדות אלה. המערכת הדפיסה את התלונה, וענתה עליה תשובה מחוכמת: היא סומכת על דעתם החופשית והבלתי-תלויה של ה-

קוראים, שאינם הולכים בעיניים עצומות אפילו אחרי דעתה שלה. בינתיים, שבוע אחר שבוע, מישאל רדף מישאל, ובאורה מפתיע כימעט היתה דעתו של הרוב היחסי המכריע של המשי-תחפים (מספרם הממשי לא נמסר מעולם) מוזהה עם דעת העיתון.

מיהחמה בטבעי. כשהתפרסמה, ה' שבוע, שאלה נוספת. הקוראת לקהל להביע את דעתו אם צדק שריתאוצר בהפקיעו למען התיאטרון הקאמרי את בניין קול-נוע מוגרבי, ראה הקאמרי בכך סכנה חמיר רה לעצמו. דעתו של העיתון, שהינו חסיד מובהק של היוזמה הפרטית, היתה ברורה ביותר. הקאמרי החליט לפעול במהירות, וקנה כמות גדולה של גיליונות העיתון, תלש מהם את טופסי המישאל, ושלח את טובי שחקניו להחתים עליהם כל אדם שיסכים לחתום.

לא ברור עדיין אם יצליח הקאמרי בי מילחמתו הנואשת בכוחות הטבע, אולם הצלחתה של מערכת הארץ הובטחה כבר: אם קיוותה להגדיל בעזרת המדור החדש את תפוצתה, הרי הצלחה ממין זה תפתיע בוודאי אפילו אותה עצמה.

מזון

מה אחת יודע על שמנת?

לפני 20 שנה הלבניו מי הירדן ליד מחלבת תנובה בדגניה, בשל החלב הרוה ששפך המימה מחוסר קונים. רק השמנת והחמאה נשלחו העירה, על מנת להיאבק בשווקים בתוצרת אוסטרליה ודנמרק. מאז זרמו הרבה מים בירדן, וחלק מהם גם לתוך החלב. כי מאז פרוץ מילחמת-העולם עלה החלב הישראלי בדרגה ונידרש על ידי השוק הרעב. כדי להבטיח חלב ל-14 שתייה אסרו שילטונות המנדט, לפני 14 שנה, את ייצור השמנת, והתירו רק ייצור מצומצם של חמאה לצרכים מיוחדים. כחודש שעבר הגיעו לישראל עודפי מזון אמריקאים, ובעיקר כמויות גדולות של חמאה. כתוצאה מהצפת השוק נפסק ה' ייצור המקומי כימעט לחלוטין. לפתע הוכרר כי חלק ניכר של החלב, ששימש לייצור מוצרי-חלב, נשאר ללא שימוש. בהתייעצות עם תנובה הוצא צו המתיר שוב את ייצור השמנת.

ראניני טעם וכיס. הופעתן של ה' צנצנות הלבננות בשוק עוררה התלהבות כללית. הן נחטפו מיד ביום הראשון. לאי-חר הכפית הראשונה פחתה ההתלהבות: אניני טעם, שבפיהם שמור עוד ניחוח הקצפת מולדתם המערב-אירופית, טענו שטעם השמנת אינו שונה בהרבה מטעם הלבניה. הגדיל לעשות הארץ, שמסר לבדיקה לחנוך התקנים כמה צינצנות, ונוכח כי אחוז השומן בהן הוא במוצע 15 אחוז, בעוד שהמוצע בארצות-הברית עולה על 25 אחוז.

תנובה מיהרה לפרסם הסברים: האחוז הנמוך נקבע על מנת לשמור על מחירה הנמוך של השמנת, לאפשר את צריכתה על-ידי המוני העם. בשביל אניני טעם (וכיס), כמו אלה היושבים במערכת הארץ, מוכנה היא לייצר שמנת מעולה (ויקרה) הרבה יותר, שאחוז השומן בה גיעע ל-30.

ארצות-הברית

יחי הרימום!

לא מכבר הופיע בארצות-הברית ספר משעשע בשם בילדראפ בויס (אנשי ה' רימום). גיבור הספר הוא מומחה לתעמור לה, שתפקידו לרומם בעל מיפעל לחלב. המומחה כותב עבורו את כל הנאומים, מארגן מיפעלים לשם הבלטתו. הסוף המר הוא שבעל המפעל החל להאמין כעצמו לכל מה שנאמר עליו. לקה בשיגעון-גדלות וזרק את המומחה.

ריצ'רד ניכסון איננו בעל מיפעל חלב. אך הוא בעל מיפעל כלשהו: משרתו, סגן-נשיא ארצות-הברית, היא ריקה מכל תוכן. אין היא מחייבת את בעליה אלא לחכות בסבלנות לפטירתו של הנשיא, ולתפוס את מקומו. הארי טרומן, שהיה בעצמו סגן-נשיא עד למותו של רוזוולט, אמר: "סגני הנשיאים היו חשובים בהיס-טוריה כמו העטין החמישי של הפרה". אלא שניכסון, בצעירותו כרוז של יריד, לא הסתפק בתפקיד ציורי זה. הוא רצה להיות משהו. לשם כך הפעיל מכונה של רימום שמעטות היו כדוגמתה אפילו בי אמריקה, שהצטיינה תמיד במיקצוע זה. כתוצאה מכך הפך ניכסון, מאדם כימעט בלתי-ידוע עוד לפני שנה וחצי, לאדם חשוב ביותר.

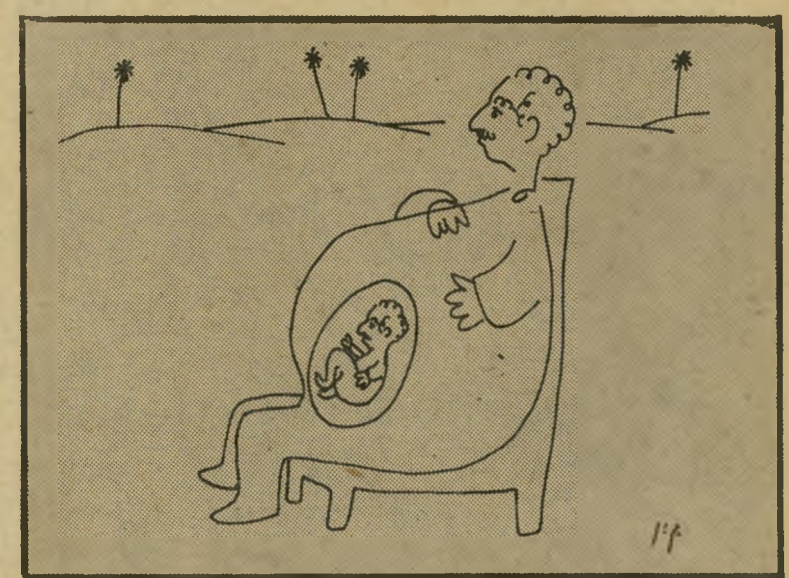
הכלב זא הוחזר. רימום זה לא בא במיקרה. הרפובליקאים הם בעיקרם מיפי-לגה של ההון הגדול. כשראו שאין להם סיכוי אחר לשוב לשילטון, העמידו כי מועמדם לנשיאות את אייונהאואר, שנחשב לאדם ליברלי. אולם הם שמו לצידו את סגן-הנשיא הריאקציוני ביותר שיכלו למי-צוא.

ניכסון היה בדיוק זה: ילד השעשועים של בעלי-ההון בקליפורניה, בעל הישגים ממשיים בשדה רדיפת הקומוניסטים (לי-עומת הסנטור ג'ו מק-קארתי, שהישגיו בשטח זה היו שווים לאפס). הוא היה איש הימין הקיצוני.

הדבר נתגלה בצורה דרמטית בימי מע-רכת הבחירות. אויביו של ניכסון גילו שבעלי-ההון העמידו לרשותו קרן פולי-טית חשאית, מבלי שישלם עבורה מס הכנסה. קמה שערוריה איומה. כאן באה בפעם הראשונה לידי ביטוי גאונותו, כי-נקודת השיא של השערוריה, הופיע לעיני מיליונים על מסכי הטלוויזיה. הרים כלבי לב, ואמר שגם אותו קיבל במתנה. "אולם לא אחזיר אותו!" קרא בהתרגשות. ה' המונים הריעו לכבודו. ניכסון עצמו פרץ בככי הקאריירה שלו ניצלה.

הלב העטין החמישי. מאז הלך סגן הנשיא הצעיר מחיל אל חיל. הרימום פעל, הופיעו השערות שניכסון היה ה' נשיא הבא, כשהאגף הימני של המיפלגה יוכל לוותר על אייונהאואר. אלא שניכסון השתכנע לגמרי שהוא איש גדול, והחל לשכוח על חשבון מי נעשה הרימום. כשחזר החדש מסויר מקיף באסיה ה' מורחית, נפוצו שמועות באירופה כי חדל לחבב את צ'אנג קאי-שיק ובא לכלל מס-קנה שיש להסדרת עם סין העממית ה' קומוניסטית.

היה זה בדיוק ההיפך ממה שרצו ה' אנשים שהעלו אותו לגדולה. לכן היה זה טבעי שבאמריקה עצמה נשמר הדבר בסוד. אך לפי כל הסימנים עשוי העטין החמישי לספק בקרוב חלב בעל טעם מפתיע.

חבלי-הלידה של הממשלה החדשה, בראשותו של משה שרת, נמשכו זמן רב והיו רצופים קשיים ומשברים. מהשוקמה לבסוף, השבוע לפני 25 שנה, הנוצחה על-ידי תחום קינן בקרקטורה הראשונה שצייר כקרקטוריסט מערכת העולם הזה, תפקיד שאותו מילא עד אז רענן לוריא.